

מטאורים בכאוס

ביקור בתערוכות "זה החלום השלישי שאני זוכר" של פסח סלבוסקי ו"REPRODUCTION" של עמיקם תורן

16:29 17.06.2018 | עודכן ב: 16:00 11.06.2018
עוזי צור | [התראות במייל](#)שמור [65](#)

פסח סלבוסקי, "זה החלום השלישי שאני זוכר", גלריה גבעון, תל אביב

קשה לתייג את עבודותיו של פסח סלבוסקי כאחרונות, כי באופן מסוים הן נחתכו מגוף או ממסת היצירה שלו, שהיא כגוש אפל המצוי מחוץ לזמן, או בעל זמן משלו אולי, שמושגים של מוקדם ומאוחר הם כמו חסרי משמעות בהקשרו. ועם זאת, יש שינוי בחתך העבודות הספציפיות הללו של סלבוסקי. אם בעבר היה נדמה שמתקיים בהן תהליך של החלמה של השברים שהיו חלק מהותי מאנטומיית העבודות, עכשיו כמו הסתיימו תהליכי ההבראה והעבודות — שהן עדיין כפנינים בארוקיות חריגות הספוגות באפלה — הן שלמות, שלוות יותר, בשלות.

סלבוסקי הוא ככוכב אחר בנוף האמנות המקומי הן ביצירתו והן בדמותו, שהיא כשל שאמאן נאור. זהו אמן ואדם הקשור וקרוב אולי יותר מכל אחד אחר מבני דורו אל יוצרים צעירים מכל התחומים, וזו אולי גם אחת הסיבות שעשייתו היא היולית ורעננה כשל אמן צעיר אך שיש בה גם בשלות והבנה של מאסטר.

היצירות הייחודיות שלו, למרות שהן קרובות יותר לציור מאשר לפיסול, יש בהן מתח של פיסול הכלוא בציור. גם החומריות המודגשת, לעתים בוטה, של העבודות מעוגנת עדיין בפיסול במרקם שאפשר למשש ממש. מוחשיות היצירות משמרת את היותן בין המופשט לפיגורטיבי. וכחלק ממרקם היצירות, הוא מפרזל באותיות מגושמות שירים קטועים שלו. ויש בעבודות משקעים של ציור אמריקאי הספוגים בייחודיות החד־פעמית שלו, מהמעבר שעשה בשנות השבעים משם לכאן. הוא בונה את מצעי הציורים בלי לדעת מה יצייר, והם גופים על סף הפיסול, תרכובות של דוממים. האם המצע המורכב הזה, הלא־שקט, משפיע על מה שיציור עליו או שהאמן כופה עליו את רצונו?

"המקום" הוא דוגמה מצוינת. משענת מרופדת של כיסא שסלבוסקי מתפיח בה גוף "זר" המותח, מעצים ומשנה אותה. על פני הפיסוליות הכלואה הזאת הוא מצייר פסיפס צבעים שאפשר ממש לחוש, ועל כל זה הוא מזרים צבעים מימיים וחמימים של הטבע עצמו, שנשפכים ומעשירים את הרובד התחתון הרך.

"פרופיל" היא חתך גוף לא סימטרי לחלוטין. תיבה מלבנית שטוחה שרכסים צמחו בשלוש מצלעותיה, והאמן נוטע בה דמות אדם וצלעות סגלגלות עוקדות את גופו אל מין נוף ממבט־על, כמפה שהופשטה, במתח שבין הגיאומטרי למקרי, לכתם, בצבעוניות עשירה ומאופקת שמזוהה עמו. צדודית הראש הכהה חבושה בתחבושת צהבהבה שמקפצה את העבודה כולה. השיח בין פרופיל הראש לפרופיל המצע הוא כמוסיקה.

"זה החלום השלישי שאני זוכר" הוא היגד חידתי שסלבוסקי מתיך ומלחים אל כנף קעורה כרותה. כל אות עשויה גוף ומתאר שונים ומשתנים, עם וכנגד צבעוניות איבר החלום, במין פסיכדליות רכה, כזיכרון או חלום. וזרוע בגוון חום נשלחת כמנסה לחבר. וכתמיד אצלו, כדאי להצמיד את הראש לקיר ולבחון את העבודה מהצד, את הפיסוליות הכלואה שלא תמיד אפשר להבחין בה מהחזית.

בקומה מעל נמצא "כמו דג במים". חתך המצע נדמה לחתך של מצפה כוכבים. רבע עיגול נמשך ממרובע שאינו חופף לגמרי לצלע ממנה הוא יוצא. מתוך ועל התרחשות פנימית מתמדת, על פני צבעוניות קרה עמומה, דג זהב בודד שגופו מתערסל מהעיגול אל פינת המרובע, כצלקת שהפכה למזור הגוף והנפש.

1

קריאת זן

